

ΥΚΟΛΑΝΤΑ

Είναι γνωστό πώς οι τέχνες στην εποχή μας, πραγματοποίησαν μίαν άπεριόριστη επανάσταση.

Όμως δέν δά ήταν άρκετό αυτό, άν οι καλλιτέχνες δέν προσπαθοϋσαν νά εισαγάγουν μέσα στην επανάσταση τίς άξίες εκείνες πού ό άνθρωπος παραδέχτηκε άμετακίνητες και αίώνιες. Γιατί, τελικά, πρέπει νά γνωρίζουμε πώς οι επαναστάσεις καθορίζουν τήν άτμόσφαιρα χωρίς νά αλλάζουν τήν βαθειά ούσία τών πραγμάτων. Κάποια μόνιμα και διαρκή δεδομένα - δοκιμασμένα μέσα στην ιστορία του άνθρώπινου πολιτισμού, πρέπει νά προσαρμοσθοϋν στό νέο ιστορικό κλίμα. Και τότε καταλαβαίνουμε ότι αυτά τά νέα κείμενα δέν είναι παρά επαναλήψεις πού όμως έχουν μίαν άλλη και διαφορετική διατύπωση και μās μιλοϋν μέ μίαν νέα γλώσσα. Όλη ή πορεία τών ανακαινίσεων δέν είναι παρά μιά διαδοχική επένδυση μέ νέο κάθε φορά μανδϋα, τών πανάρχαιων άρετών.

Τό έργο πού έκδέτεϊ ή Γκόλαντα μās διδάσκει αύτήν τήν αναλοίωτη διάρκεια τών άξιών. «Κατοικίες», δά όνομάσω έγώ, τό έργο πού έκδέτεϊ.

Είναι ύλες πού άντισταέκονται στους άνέμους και τίς δϋελλες, στό φλογερό ήλιο τής μεσογείου και γίνονται σημερινές όμιλίες πού μās διηγοϋνται τήν ιστορία του άνθρώπινου βίου. Μνήμες ξυπνοϋν μέσα μας μέ μιά σημερινή, δική μας αΐσθηση χωρίς νά είναι άλλοτινή έπιστροφή μέ άρνητική νοσταλγία, όπως φαντάστηκαν κάποτε τήν «έλληνικότητα». Αναγνωρίζουμε έδω ότι ή πολλαπλότητα χώρου - χρόνου και άνθρώπου, ύφίσταται μιά δοκιμασία πού άν μās προσκαλεϊ σε μιά σειρά συλλογισμών, μās καθιστά έξ άλλου άλλλένγχιους. Αύτή ή έπικοινωνία προσφέρει στέρεα δεδομένα

καί ἀπλᾶ - ὅπως εἶναι αὐτά τὰ ἴδια ὑλικά - καί ἐν τούτοις μᾶς ἐξωθεῖ πρὸς γόνιμες προεκτάσεις. Ὑπάρχει ἓνας διάλογος μὲ τὴν πραγματικότητα καθὼς καὶ μιὰ ἀνάλυση τῶν δεδομένων καὶ τῶν μέσων πού περιέχει καὶ γι' αὐτὸ ὄχι μόνον εἶναι ἔτσι δυνατόν μιὰ σύλληψη νὰ γεννηθεῖ ἀλλὰ ἰδίως νὰ ἐπιζήσει. Ὅταν συναντηθοῦν οἱ συντελεστές αὐτῶν τῶν σχέσεων, ἡ συνάντηση αὐτὴ γίνεται τότε μιὰ ἀναγκαιότητα πού ὀδηγεῖ καὶ συντροφεύει τὸν ἄνθρωπο, δηλαδὴ τοῦ παρέχει μιὰ δειλημένη προέκταση τοῦ δικοῦ του χώρου.

Οἱ κατασκευές τῆς Γκόλαντα μᾶς γοητεύουν τόσο σὰν εὐληπτες σχηματοποιήσεις, ὅσο καὶ σὰν δυσκατάληπτες ἐνότητες. Εὐληπτος εἶναι ὁ διδακτικὸς χαρακτηρὸς τῶν κατασκευῶν τῆς καθὼς καὶ ἡ ἐπιπεδομετρικὴ ὄψη τους μὲ τὸ σύστημα τῶν ἐπιφανειῶν. Ἀκόμη εὐληπτὴ εἶναι ἡ καθαρότητα τῶν δομῶν ἐπιφανείας καὶ ἡ διακοσμητικὴ τους διαύγεια. Πολύπλοκη ἐξ ἄλλου καὶ δυσκατάληπτη εἶναι ἡ σύλληψη τοῦ χώρου μὲ τὴν αὐτοδύναμη ἐναλλαγὴ του πού μπορεῖ νὰ γίνῃ μεταλλασόμενος καὶ ἀντιληπτὸς τόσο στὸ πρόσδιο καὶ πρῶτο πλάνο ὅσο καὶ στὸ ὀπίσδιο. Ὑπάρχει μιὰ ἀντινομία τοῦ ἀντιληπτικοῦ συστήματος, δηλ. προκαλεῖται μιὰ ἀδυναμία, γιὰ νὰ σχηματίσουμε ἀναπαράσταση χώρου ὅπως ἐκείνη τοῦ πραγματικοῦ.

Στὴν περίπτωση τῶν «κατοικιῶν» ἡ καλλιτέχνις δοκιμάζει τὸ παράδοξο σὲ μιὰ δομικὴ ἐπιφάνεια χώρου - ἓνα παράδοξο πού περισσότερο ἀπὸ ἄλλη περίπτωση προκαλεῖ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τοῦ θεατῆ.

Α. Κοντόπουλος

Ὑπόθεσις. Ξενοφώντας 7

2-21 νοεμβρίου 72

